

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

**ІНОЗЕМНОМОВНА КОМУНІКАЦІЯ:
ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,
ПРИСВЯЧЕНОЇ 40-РІЧЧЮ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
25-26 ТРАВНЯ 2006 РОКУ

(Рекомендовано до друку Вченою радою факультету економіки і управління
Тернопільського державного економічного університету
протокол № 10 від 31.03.2006 року)

ТЕРНОПІЛЬ 2006

Збірник містить тези доповідлей учасників міжнародної наукової конференції "Іноземномовна комунікація: здобутки і перспективи", яка провадиться кафедрою іноземних мов для обліково-економічних спеціальностей Тернопільського державного економічного університету та аспірантів, які займаються науковою роботою у галузі лінгвістики.

Оргкомітет конференції: 1) Юрій С.І. – д.е.н., професор, дектор Тернопільського державного економічного університету; 2) Мельник А.Ф. – д.е.н., професор, проректор з наукової роботи Тернопільського державного економічного університету; 3) Качан Є.П. – к.е.н., професор, декан факультету економіки і управління Тернопільського державного економічного університету; 4) Крайняк Л.К. – к.ф.н., доцент, зав. кафедри іноземних мов для обліково-економічних спеціальностей, голова оргкомітету; 5) Кущко К.Я. – д.ф.н., академік АНВШ України, засл. професор Львівського національного університету ім. І. Франка; 6) Омельченко Л.Ф. – д.ф.н., професор Київського національного університету ім. Т. Шевченка; 7) Гром'як Р.Т. – д.ф.н., професор Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка; 8) Ткачук М.П. – д.ф.н., професор Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка; 9) Рибіна Н.В. – к.ф.н., ст. викладач кафедри іноземних мов для обліково-економічних спеціальностей; 10) Рибачок С.М. – к.ф.н., ст. викладач кафедри іноземних мов для обліково-економічних спеціальностей; 11) Косович О.В. – ст. викл. кафедри іноземних мов для обліково-економічних спеціальностей; 12) Собчук Л.В. – ст. викл. кафедри іноземних мов для обліково-економічних спеціальностей.

Відповідальний за випуск – ст. викл. кафедри іноземних мов для обліково-економічних спеціальностей Черник Ю.С.

ISBN 966-654-174-2

Здано до складання: 04.04.2006 р.
Підписано до друку: 15.04.2006 р.
Формат: А5
Умовн. друк. арк.: 16
Умовн. фарбовид. Обл.-вид. арк.
Зам. № 771
Тираж: 220

Друкарня м. Тернопіль фірма НВІІ "Еліком" ЛТД

Небачений розвиток комп'ютерних технологій (батьківщиною яких були саме США) сприяли поширенню в усіх мовах без винятку комп'ютерного сленгу. Звичними для німців уже є вживання таких слів як *Application, Blaster, canceln, CD-ROM Drive, klicken, Error, Display, downloaden, Hard Drive, Homepage, Keyboard, Link, mailen, Message, Motherboard, Patch File, Sound, Windows* [4;30]

На початку XXI століття, процес запозичення з англійської в німецьку не слабшає, а посилюється і охоплює всі галузі без виключення, що, з одного боку, збагачує лексику, а з іншого – у ряді випадків негативно впливає на самобутність німецької мови. Вплив масової культури та популяризація американського способу життя призводить до того, що сучасне молоде покоління починає масово вживати американізми, навіть і тоді, коли те чи інше поняття чи назва має декілька вдалих німецьких синонімів.

Масовий потік англіцизмів та американізмів у німецьку мову викликає певні побоювання з боку борців за чистоту мови, що німецька мова під таким натиском може поступово занепасти. Німецька мова, пересипана англо-американізмами, вже отримала ряд іронічних назв — *Denglish, Engleutsch* тощо. Діячі культури та мистецтва, вчені-мовознавці, політичні діячі б'ють на сполох, засновують громадські об'єднання, що борються за чистоту німецької мови.

Список літератури:

1. Polenz von P. Deutsche Sprachgeschichte vom Spätmittelalter bis zur Gegenwart. Band 3: 19. und 20. Jahrhundert. - Germany, 1999. — 757 S.
2. Stedje A. Deutsche Sprache gestern und heute: Einführung in Sprachgeschichte und Sprachkunde. – 2. Aufl. München: Fink, 1994 – 224 S.
3. Wolff G. Deutsche Sprachgeschichte: ein Studienbuch. - 3. Aufl. - Tübingen; Basel: Francke, 1994. – S.
4. Лихолитов П.В. Компьютерный жаргон. // Русская речь – 1997 №32. – С. 28-35.
5. Филичева Н.И. История немецкого языка. Курс лекций. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1959 – 297 с.

Т. Терещенко, м. Рівне

Особливості словника молодіжного лексикону.

(Причини вживання нелітературної лексики у мові молоді)

Якщо розглядати процеси, які відбуваються у сучасному дискурсі, слід відмітити широку експансію нелітературної мовної стихії, що поглинула країни Західної Європи. Ці процеси зумовлені загостренням політичної боротьби, посиленням еміграції маргінального шару населення з країн Азії і Близького Сходу в Західну Європу, ослабленням дії вербальних фільтрів у Світовій мережі.

Найбільш яскраве відображення ця тенденція знаходить у комунікативному середовищі молоді. Прискорення темпу життя призводить до швидкого росту словникового запасу. Відповідно, розширюється словник сленгу, адже саме молоде покоління, ще не пов'язане літературною нормою і реакційним впливом традицій, першим сприймає технічні і соціальні нововведення і дає їм розмовні назви: найчастіше шляхом переосмислення вже існуючих слів, запозичених з «сусідніх» лексико-стилістичних підрівнів мови. Психологічні особливості перехідного віку відіграють при цьому немалу роль, оскільки тут надається перевага словам з яскравим експресивним забарвленням. Зауважимо, що підлітковий сленг міняється приблизно кожні 5 років. Цілком природно, що людям, які не спілкуються з підлітками постійно, а лише час від часу чувають їхні діалоги на вулицях і в

транспорті, важко прослідкувати за розвитком молодіжної мовної моди. Це стає однією з причин, що змушує простого обивателя вважати молодіжний сленг більш кодованою мовою, ніж він є насправді.

Т. Дж. Галіно, який досліджував процеси, що проходять у молодіжному сленгу, підкреслює, що усі підліткові групи мають свій незалежний жаргон, який відрізняється від лексики дорослих. Ці слова підлітки використовують лише нетривалий час, до переходу в наступну вікову групу. Так жаргон студента значною мірою буде відрізнятися від жаргону школяра, але близькість комунікативних середовищ буде відображена в загальному для обох груп лексиконі - у молодіжному сленгу.

Іною причиною вимушеної мовної диференціації між поколіннями стає зростаючий темп життя, за яким представники старшого покоління не завжди встигають. Поява мобільних телефонів із сервісом SMS, електронної пошти, ICQ і Інтернет-чатів сприяє тому, що у мові підлітків все частіше зустрічаються прості конструкції, за допомогою яких можна максимально швидко передати свою думку. В усному мовленні все частіше використовується так званий «телеграфний стиль», який дратує людей старшого покоління, що звикли до більш глибокого, а тому більш повільного осмислення інформації.

З проблемою прискореного темпу розвитку інформаційних технологій (більшість комп'ютерних програм видаються англійською мовою) пов'язана проблема англізації німецької розмовної мови. Це привело навіть до появи жаргівливих термінів "Denglish" (поєднання "deutsch" + "english") і "Germeng" ("german" + "english") [1: 13]. За останніми даними, у німецьку мову перейшло приблизно 4000 запозичених слів з англійської мови і її американського варіанту [2: 3]. Процес запозичень підсилюється настільки, що словники не встигають фіксувати всі зміни в мові [2: 4]. Вживання запозиченої лексики більш «прогресивною» молоддю також вибудовує стіну між поколіннями.

Однією з причин використання молодіжного сленгу Герман Еманн вважає «аспект протесту» [3: 10]. Молодь розуміє свою мову в основному як зброю проти мовних норм дорослого світу. Однак, найчастіше удар по нормі та ігнорування правил мовного етикету виникають тому, що молоді люди просто не знають, що сказати. У відповідь на подяку вони почувають себе досить ніяково і відповідають лише невиразним бурчанням, зрозумілим їм. Якщо ж мова йде про відповідь на критику, то тут підліток уміє додати експресію навіть нейтральній лексиці, роблячи її максимально образливою для адресата. Т. Дж. Галіно впевнений, що вживання підлітками нелітературної лексики відбувається найчастіше «з любові до мистецтва», тобто тільки тому що їм подобається лягтися, виражаючи в такий спосіб грубу і не завжди доречно, іронію [4: 4]. Для створення іронічного ефекту в молодіжному комунікативному середовищі також найчастіше використовуються діалектні вкраплення. Тому що для німецької мови, в силу її своєрідного історичного розвитку, особливе значення має територіальна диференціація. Найбільш багаті на лайливу лексику два діалекти: берлінський і кельнський. Берлінці віддавна знамениті своєю нецензурною лексикою. Жодне інше місто щорічно не поповнює свій лексикон такою кількістю лайок і ні в одному іншому місті не вживають так часто ці слова в повсякденній мові. Характерними для берлінського діалекту лайками є ті, котрі наповнені іронією і глузуванням. [5: 24]. Для менталітету жителів Кельну характерним є часте вживання різних лайок, але це в більшості випадків можна віднести лише до емоційності їхнього характеру.

Таким чином, якщо нову лексику визначають перш за все більш як «мовою», яка з'явилася пізніше тієї лексики, яку вважають звичайною, традиційною і старою.

то цілком очевидно, що перша є характерною ознакою молодого мобільного, відкритого для змін покоління.

Список літератури:

Rudolf Hoberg. Sprechen wir bald alle Dendlich oder Germeng? // Die Deutsche Sprache zur Jahrtausendwende. – Mannheim - Leipzig: Dudenverlag, 2000.- S.10-56.

Гекало С.А. „Denglish“или „Germeng“? (к проблеме языкового отражения взаимодействия разных культур)// Сопоставительная лингвофольклористика. Вып. 2: Сборник научных статей.- Славянск-на-Кубани: Издательский центр СГПИ, 2003.-С.2-33

Hermann Ehmann Ein paar Facts voraus //Voll konkret. Das neue Lexikon der Jugendsprache.- München: Beck, 2001.

Галлино Т.Дж. Маг из любви к искусству: <http://www.grammar.ru>, 2003.

Theodor Constantin. Das neue Berliner Schimpfwörterbuch. - Berlin, 1986.

О. Тизьо, м. Івано-Франківськ

Інтонаційний контраст як засіб вираження змісту висловлювання в англійському діалогічному та монологічному мовленні

Експериментально-фонетичне дослідження проводиться на матеріалі діалогічних (10) та монологічних (10) текстів сучасного англійського розмовного мовлення (лінгфонний курс Ideas. Speaking and Listening Activities for Intermediate Students by Leo Jones. Cambridge University Press).

У темпоральній підсистемі розглядається сповільнення і прискорення швидкості мовлення. У результаті проведеного дослідження встановлено, що важливі ділянки тексту реалізуються із сповільненою швидкістю, і навпаки, – прискорений темп мовлення притаманний висловлюванням із зниженою інформативністю, що відповідає теорії про зв'язок темпу із змістом висловлювання [1; 2; 3]. Однак зафіксовано і протилежну тенденцію: прискорення швидкості на інформаційно та емоційно важливих частинах тексту (...there isn't a cloud in the sky and Alan and I are going for a picnic; There is a lovely spot by the river), що пояснюється емоційністю мовлення диктора (захоплення, радість, ентузіазм). Крім того, спостерігається сповільнення темпу мовлення в кінцевих синтагмах (в монологіях та діалогах) та на початку загальних запитань у діалогах (для вираження зацікавлення у темі розмови), наприклад: Did you hear anything unusual at night? Did you speak to anybody that evening?

У підсистемі гучності зафіксовано підвищення гучності у важливих інформативних частинах висловлювання (And he has already won several tournaments), а також на ділянці термінального тону (He hadn't gone far when he bumped into a massive cow and fell down. He never stays indoors...). У діалогах підвищена гучність, крім того, зустрічається на ділянках синтагм, які є емоційними центрами висловлювання і виражають захоплення (That's a good idea), заперечення (Oh, no), здивування (It's only a quarter to nine), обурення, виправдання (I've got to put them somewhere), докір (Don't keep on nagging). І в діалогах, і в монологіях понижена гучність характерна для частин тексту із зниженою інформативністю, а також вживається для передачі певного ставлення мовця до змісту розмови – для пом'якшення негативного ефекту неприємного повідомлення (монологи) (Pavel is rather difficult to find...: We were very sorry to hear that you are back in hospital again), для вираження осудуючого ставлення до людини (діалоги) (What a dreadful woman